

Anvisningar om främjande av lokala avtal

Kommunala avtalsdelegationen och de kommunala huvudavtalsorganisationerna har utarbetat detta gemensamma cirkulär om lokala avtal och de nuvarande möjligheterna att avtala om anställningsvillkor enligt de lokala förhållandena.

Lokala avtal i kommunsektorn

Det kommunala huvudavtalet ger möjlighet att ingå lokala kollektivavtal, om arbetsgivaren har en grundad anledning som beror på de lokala särförhållandena. Genom ett lokalt kollektivavtal kan man avvika från det centralt gällande kollektivavtalet (se § 13 i huvudavtalet). De lokala särförhållandena kan bäst bedömas på lokal nivå.

Enligt 1 kap. 4 § i det allmänna kommunala tjänste- och arbetskollektivavtalet får man genom ett lokalt avtal dock inte avtala om en lägre grundlön än den som minst ska betalas enligt AKTA eller avvika från AKTA:s bestämmelser om den ordinarie arbetstidens genomsnittliga längd, semesterns längd eller sjuk- eller moderskaps- och faderskapsledighetsförmåner (ÅL). Bestämmelser om lokala avtal finns också i de övriga kommunala kollektivavtalen, till exempel i kap. I § 5 i det kommunala tjänste- och arbetskollektivavtalet för teknisk personal.

Parter i de lokala kollektivavtalen är den lokala arbetsgivaren och huvudavtalsorganisationerna.

Enligt det kommunala huvudavtalet för de åländska kommunerna kan man lokalt med Kommunala avtalsdelegationens tillstånd avtala om att avvika från bestämmelserna i ett gällande centralt tjänste- eller arbetskollektivavtal om det finns en grundad anledning, som baserar sig på lokala särförhållanden och om möjligheten att ingå lokala avtal inte särskilt har begränsats i det centrala tjänste- och arbetskollektivavtalet.

I praktiken innebär tillståndet från Kommunala avtalsdelegationen (KAD) att den lokala arbetsgivaren förhandlar fram ett lokalt avtal med de fackliga huvudavtalsorganisationerna och sedan sänder det slutliga avtalsförslaget till KAD för godkännande.

I kommunsektorn finns det bra möjligheter och goda erfarenheter av att ingå lokala avtal.

I bästa fall kan lokala avtal främja en flexibel samordning av arbete och fritid. De kan också främja arbetshälsan, till exempel stödja personalens arbetsförmåga. Lokala avtal kan förbättra resultaten och tillgången till service och trygga arbetstillfällena. Lyckade lokala avtal stärker förtroendet. Kommunala avtalsdelegationen och de kommunala huvudavtalsorganisationerna är också överens om att lokala avtal bör gagna bägge avtalsparterna.

Den kommunala ekonomin

Den kommunala ekonomins utveckling beror på samhällsekonomins allmänna utveckling och de politiska beslut som fattas. I planeringen av den kommunala ekonomin gäller det ändå att balansera inkomster och utgifter.

På ett allmänt plan ska budgeten och ekonomiplanen göras upp så att förutsättningarna för skötseln av kommunens uppgifter tryggas.

Den kommunala ekonomin utgör en del av de offentliga finanserna och kommunerna är beroende av lanskapsandelssystemet och finansieringsunderstöd för att upprätthålla sin ekonomi.

Främjande av lokala lösningar för arbetsgivare i en svår ekonomisk situation

För att den kommunala ekonomin ska fås i balans på längre sikt behövs olika slags åtgärder. Strukturer och verksamhetsformer behöver ses över och det behövs gemensam resultatutveckling och utveckling av arbetslivskvaliteten. Resultaten och personalproduktiviteten kan förbättras genom till exempel effektivisering av arbetstiderna och samarbetet mellan olika aktörer, ändringar i arbetsuppgifterna, utveckling av arbetshälsan (t.ex. mindre sjukfrånvaro ger besparingar), nya metoder att producera service och proaktiv personalplanering.

När lokala lösningar för arbetsgivare i en svår ekonomisk situation diskuteras i kommuner eller kommunalförbund ska samarbetsförfarande iaktas innan myndigheten fattar beslut.

Avtal om arbetstidsbank

I samband med förhandlingsuppgörelsen för kommunsektorn har parterna kommit överens om en avtalsbestämmelse om en arbetstidsbank och utarbetat gemensamma anvisningar om införandet av en sådan.